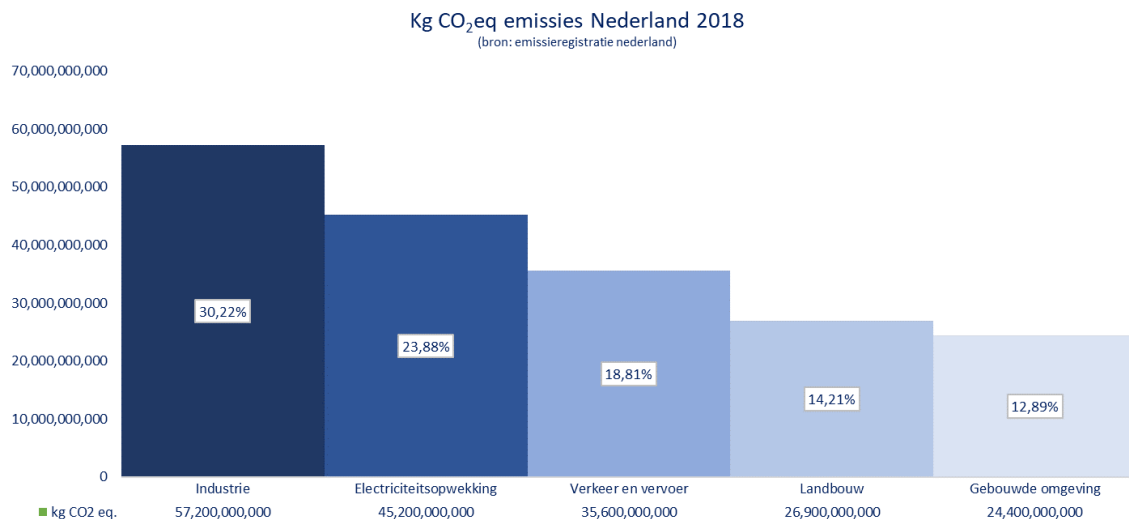

Niet alles kan, maar vergelijken wel.

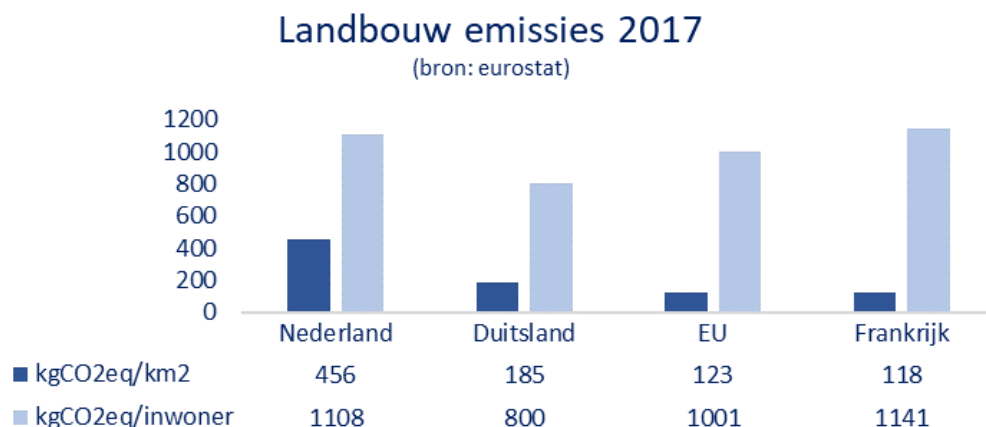
Het is niemand ontgaan dat de Nederlands agrarische sector onder vuur ligt in het debat over de reductie van de Nederlandse Broeikasgassen.

Onze sector is zeker niet helemaal vrij te pleiten en er kan veel verbeterd worden, maar volgens de emissie registratie 2018 van de industriële sectoren is de landbouw de sector met een van de laagste broeikas emissies.

De sector put zich uit in onderzoek dat moet aantonen dat de Nederlandse agrarische sector één van de meest milieu efficiënte is. Ook al zouden alle claims kloppen, het heeft geen zin om efficiënt te produceren en het efficiency voordeel vervolgens volledig teniet te doen door exponentieel meer te produceren dan andere landen.

Misschien is de emissie per kilo product ook niet zo'n goede maatstaf m.b.t. het behalen van milieu doelstellingen. Het beleid wordt gemaakt op absolute uitstoot en niet op uitstoot per kilo product. Onderstaande tabel laat zien wat de Nederlandse agrarische CO₂eq. uitstoot is met als eenheden km² landoppervlakte en inwoners:

Het is duidelijk dat de Nederlandse landbouw disproportioneel veel broeikasgassen uitstoot t.o.v. het buitenland. Maar: dat geldt voor al onze sectoren- het probleem van een klein en dichtbevolkt land.

Als we binnenlands vergelijken kun je je dan ook afvragen op welke basis beleid wordt gemaakt nu blijkt dat in Nederland de landbouw sector de minst vervuilende is. Er wordt rustig vanuit de politiek geroepen dat de sector moet halveren, maar wanneer hebben we gehoord dat TataSteel of de bedrijven op Chemelot hun productie moeten halveren?

Een vergelijking met andere sectoren is op z'n plaats om de Nederlandse landbouw in perspectief te plaatsen. Met dank aan het CBS en Eurostat kan de vergelijking met andere sectoren goed gemaakt worden.

Sector	personen werkzaam	bijdrage bbp %	bijdrage bbp in Euro's	broeikas emissies	KG CO2eq/werkzaam persoon	KG CO2eq/EURO BBP
Landbouw	235,000	1.40%	€10,155,600,000	26,900,000,000	114,468	2.65
Luchtvaart	22,000	0,5%	€3,627,000,000	12,942,000,000	588,273	3.57
Metaal sector*	19,000	0.33%	€2,400,000,000	7,920,000,000	416,842	3.30
Raffinaderijen*	5,000	0.23%	€1,700,000,000	10,000,000,000	2,000,000	5.88
Petrochemie*	5,500	0.59%	€4,300,000,000	9,500,000,000	1,727,273	2.21

(Bron: CBS en *PWC min. EZK)

In de vergelijking zijn de broeikas emissies per € toegevoegde waarde van de landbouw meer dan 25 % lager dan van de luchtvaart. Daarnaast zorgt de landbouw voor 235.000 banen tegenover de luchtvaart 22.000.

Per werkzaam persoon zijn de emissies van de landbouw zelfs minder dan 20% dan die in de luchtvaart, een kwart van de metaalsector, 6% van de Raffinaderijen, en 7% van de Petrochemie.

De cijfers betreffen alleen de primaire landbouw. Als het gehele agrocomplex (dienstverlening, transport, verwerking e.d.) wordt meegerekend stijgt de bijdrage aan het BBP naar 7,5% (Bron: CBS) terwijl de daarmee toenemende emissies disproportioneel achterblijven.

Hoe disproportioneel de uitstoot van de agrarische sector ook moge zijn, vergeleken met de andere sectoren komt ze er als beste uit. De huidige focus op de landbouw m.b.t. emissie reductie lijkt eerder een resultaat van een sterke lobby van andere sectoren dan een goede analyse van de Nederlandse belangen.